

Bydgoszcz 10.06.2024 r.

Prof. dr hab. Małgorzata Grela

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka

Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Qi Gong

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 19 lutego 2024 roku. *Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. 2017 roku poz. 1789.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dz. U. z 2018 roku poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30 sierpnia 2018 r. poz. 1669)*

DOTYCZY:

- wszczęcia, na wniosek **Pani mgr Qi Gong**, przewodu na stopień doktora sztuk w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego, pisma informującego, iż w związku z decyzją tejże Rady, została powierzona mojej osobie funkcja recenzenta w przewodzie doktorskim Pani **mgr Qi Gong** pt. *Ottorino Respighi* –

kameralistyka wokalna. Analiza twórczości na przykładzie wybranych reprezentatywnych utworów kompozytora, pod opieką merytoryczną prof. dr hab. Ryszarda Cieśli. Wraz z pismem zostało dołączone dzieło artystyczne wraz z jego opisem.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska mgr Qi Gong pod tytułem *Ottorino Respighi – kameralistyka wokalna. Analiza twórczości na przykładzie wybranych reprezentatywnych utworów kompozytora*, składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne stanowi rejestracja 16 utworów, włoskiego kompozytora Ottorino Respighi. Wraz z doktorantką wystąpiła pianistka Beata Szebeszcyk.

Wśród utworów znalazły się tytuły, takie jak:

Trzy wybrane pieśni artystyczne:

1. *Notturmo*
2. *Tanto bella!*
3. *Nevicata*

Suita wokalna: Sei melodie

4. *In alto mare*
5. *Abbandono*
6. *Mattinata*
7. *Povero core*
8. *Si tu veux*
9. *Soupir*

Suita wokalna: Tre liriche

10. *Nebbie*
11. *Pioggia*
12. *Notte*

Suita wokalna: Quattro liriche su parole di poeti armeni

13. *No, non è morto il figlio tuo*

14. *La mamma è come il pane caldo*

15. *Io sono la madre*

16. *Mattino di luce*

Jakość techniczna dzieła artystycznego od strony dźwiękowej jest dobra. Nagrania dokonano 8 maja 2023 r. W prezentowanych utworach, jak zaznacza doktorantka, *celem kompozytora było przedstawienie publiczności, poprzez swoją muzykę naturalnych krajobrazów, dzieł sztuki, miejsc historycznych i innych form przedstawionych w jego poezji, tak jakby za pomocą melodii malował obraz w umyśle słuchacza*. Pierwsza pieśń *Notturmo*, w której zarówno linia melodyczna, jak i użycie tonalności jest proste, oddaje spokojną atmosferę lasu. Wokalistka prowadzi frazę bardzo dobrą techniką legato, tkliwie oddając treść tekstu, pozostając wierną znaczeniu słów. Wygodna *tessitura* pieśni pozwala śpiewaczce prowadzić głos bez jego forsowania. Słychać ustabilizowaną technikę wokalną i świadome prowadzenie głosu. Szczególnie odbiera się to w taktach 30-32, gdzie przed kulminacją na dźwięku a₂, śpiewaczka wykorzystuje odpowiednio *crescendo*, aby podkreślić emocje, a jednocześnie uzyskać silny kontrast na pięknie wykonanym górnym dźwięku, w dynamice *pianissimo*. W partii fortepianu, akompaniament bardzo dobrze wpisuje się w ładnie prowadzoną frazę przez wokalistę. Druga pieśń to, *Tanto bella!*, która była również jedną z pierwszych pieśni artystycznych napisanych pod koniec XIX w. W jej treści odnajdujemy zachwyty wróżek otaczających kołyskę, nad śpiącym, pięknym noworodkiem. Partia fortepianu nadaje muzyce sielankowy charakter, który odbiera sopranistka śpiewając miękką frazą w dynamice *mezzopiano*, poprzez czule emocje przypominające kołysanie dziecka. Trzecia pieśń to *Nevicata*, skomponowana już w XX w. Partia wokalna jest prezentowana lekko, aby zobrazować scenę spokojnie dryfujących płatków śniegu. Kompozytor zapisał ten zabieg szesnastkami, których nie łączy ze sobą w klasyczne grupy. Oznaczenia dynamiczne *piano*, *pianissimo*, *pianissimo possibile*, bardzo sugestywnie realizowane przez śpiewaczkę i pianistkę, podkreślają pogodny widok spadających płatków śniegu. Następnie w dziele artystycznym znajduje się suita wokalna *Sei melodie*, która została skomponowana w roku 1908. Składa się z 6 krótkich pieśni artystycznych *In alto mare*, *Abbandono*, *Mattinata*, *Povero core*, *Si tu veux*, *Soupir*, do wierszy zarówno włoskich jak i francuskich poetów, którzy byli

współcześni Respighiemu. W pierwszej pieśni *In alto mare* poprzez szybkie rytmy, intensywne melodie odbieramy silne emocje zawarte w poezji. Każda fraza kończy się słowami „Signor pieta! (Panie, zmiłuj się!). Linia melodyczna wykonywana jest przez śpiewaczkę z bardzo silnymi emocjami, odzwierciedlającymi nastrój załogi statku, toczącej zaciętą bitwę z wrogiem podczas sztormu na morzu. Artyści świetnie odnajdują się w charakterystycznym szybkim tempie *allegro agitato* i rytmie nadającym odpowiednią emocjonalną narrację. Druga pieśń *Abbandonato* jest bardzo krótka. W swojej narracji nawiązuje do uspokojenia i tęsknoty za pokojem po bitwie. Słychać w niej integralność głosu z fortepianem. Respighi bardzo świadomie komponował kolejność wierszy w swojej suicie, tworząc istotną dla niego narrację. I tak po wojnie na morzu, wyczerpaniu i tęsknotą za pokojem po wojnie, następuje pieśń *Mattinata*, mówiąca o pięknym poranku i ciepłych promieniach słonecznych, czyli wschodzie słońca bez wojny. Wstęp w partii fortepianu w tempie *allegretto*, w wykonaniu pianistki Beaty Szebesczyk, wprowadza słuchacza w ten spokojny charakter pieśni. Oznaczenia *pianissimo* i *dolcissimo* w piękny sposób wykonane przez pianistkę, a następnie przejęte przez wokalistkę, wspaniale oddają sielankowy charakter w niej zawarty. Odmienną w charakterze jest pieśń *Povero core*. Wolne tempo *lento* oraz artykulacja *legato* dla ósemkowych grup w sekcji akompaniamentu fortepianu, przedstawiają trudne emocje cierpiącego z bólu i rozpaczony serca. Artystki świetnie odnajdują się w charakterze tej pieśni, poprzez realizowanie ekspresyjnej notacji kompozytora, zapisanej w partyturze. Aby oddać napięcie emocjonalne kompozytor wprowadza duże różnice dynamiczne, które szybko i kontrastowo zmieniają się. Najkrótszym utworem w tej suicie jest zaledwie 28 taktowa pieśń *Si tu veux*, a autorem wiersza jest Victor Hugo. Zarówno poezja, jak i kształt melodii charakteryzują się subtelnością i liryzmem, charakterystycznym dla francuskiej pieśni artystycznej. Wokalistka prowadzi linię melodyczną miękką frazą z delikatną ekspresją emocji, dbając bardzo o kantylenę i prowadzenie głosu *legato*. Śpiewając w dynamice *piano* nie traci na żarliwości i wyrazistości wypowiedzianego tekstu. Ostatnią i najdłuższą pieśnią jest *Soupir*. Podmiot liryczny opowiada nam o bólu zranionej miłości, a kompozytor podkreśla te uczucia eteryczną strukturą akompaniamentu i rozciągniętymi frazami wokalnymi. Linia melodyczna jest spokojna bez większych skoków interwałowych. Dużą dowolność odnajdujemy w warstwie ekspresywnej, którą artystki wypełniły swoją przemyślaną interpretacją. Bardzo dobra technika oddechowa śpiewaczki jest w pełni realizowana w tym utworze. Następnie słyszymy suitę *Tre liriche*, która zawiera trzy najbardziej znane pieśni artystyczne Respighiego: *Nebbie*, *Pioggia*, *Notte*,

będące esencją jego kompozycji napisanych w latach 1906 – 1912. Pierwsza pieśń *Nebbie*, napisana w bardzo smutnym i przygnębiającym nastroju, wyraża wewnętrzne rozterki kompozytora podczas depresji. Utwór jest powolny i ciężki. Linia melodyczna biegnie na przemian w górę albo kaskadowo opada w dół, ukazując nam śpiewaczkę o bardzo wyrównanym głosie, który brzmi dobrze zarówno w wyższych rejestrach, jak i w niższych. Druga pieśń *Pioggia* to opis kropel deszczu i scenerii krajobrazu. Pianistka swoją grą, nadaje odpowiedni charakter tej pieśni, realizując szesnastkowy zwarty wzór naprzemiennie dla lewej i prawej ręki, imitujący delikatne dźwięki kropli deszczu spadające na ziemię. Natomiast wokalistka, w szybkim tempie, brawurowo wykorzystuje także koniunkcję wznoszącą i opadającą do zobrazowania lekkich kropel deszczu w ogrodowej scenerii. Ostatnia pieśń *Notte* jest subtelna i bardzo delikatna w wyrażaniu emocji. Artystki, w tej pieśni, oparły swoją interpretację na warstwie ekspresywnej, którą tutaj poza tekstem jest dynamika. Zaangażowanie emocjonalne artystek wyczuwalne jest zarówno w dynamice *pianissimo possibile* jak i *forte*. Ostatnią suitą w dziele artystycznym jest *Quattro liriche su parole di poeti armeni* i jest to jedyny zestaw wokalnych pieśni artystycznych w trybie gregoriańskim. Kompozytor wykorzystał kościelne modulacje z chorału gregoriańskiego łącząc je ze starożytną ormiańską poezją. Proste i przejrzyste sploty harmoniczne zostały wykonane przez artystki poprzez sugestywnie prowadzoną narrację, szczególnie gdy melodia prowadzona jest w niższej tessiturze.

W zaprezentowanych utworach, bardzo dobrze komponują się w warstwie brzmieniowej, głos solistki i gra pianistki. Artystka posiada głos sopranowy, który jest wyrównany w skali i bardzo dobrze brzmi w wykonywanych pieśniach artystycznych. Jej barwa głosu predysponuje ją do wykonywania tego typu repertuaru. Doktorantka, nie ma problemu, aby podać tekst z dużym zrozumieniem, cieniując wręcz doskonale niuanse dynamiczne. Dzieło artystyczne, jakim są pieśni skomponowane przez włoskiego kompozytora, napisane zostały w wygodnej tessiturze, co dla dobrze ukształtowanej w technice wokalne śpiewaczki, stwarza dużą możliwość opisu wokalnego. Artystka, która dobrze opanowała technikę prawidłowego *appoggio*, w wykonywanych przez siebie pieśniach, prezentuje długie i elastyczne frazy. Pięknie brzmią wyższe dźwięki, które często prezentowane są w dynamice *piano*. Doktorantka swoją interpretacją udowadnia, że ta muzyka o różnej tematyce, służy do wyrażania ważnych uczuć dla każdego człowieka, takich jak: miłość, ból, tęsknota czy zachwyt nad pięknem natury. Artystki nastrojowo prowadzą dialog muzyczny. Partia wokalna i partia fortepianu wzajemnie przenikają się. Pianistka Beata

Szebesczyk gra nie tylko bardzo dobrze technicznie, ale także w sposób mistrzowski realizuje dynamikę zapisaną przez kompozytora. Natomiast wokalistka, wykorzystuje dojrzałość muzyczną w swojej indywidualnej interpretacji tekstu i muzyki.

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego doktorantka dołącza pracę pisemną, będącą w zamyśle teoretycznym jego opisem. Dzieło to stanowi rejestracja 16 utworów, włoskiego kompozytora Ottorino Respighi. Wraz z doktorantką wystąpiła pianistka Beata Szebesczyk. Praca zbudowana jest poprawnie pod względem metodologicznym. Składa się ze wstępu, trzech logicznie następujących po sobie rozdziałów, słowa końcowego, bibliografii i podziękowania.

We wstępie doktorantka wskazuje, że jej celem było uzupełnienie małej liczby opracowań dotyczących tego kompozytora. Biografię kompozytora, szczegółowe streszczenie, a następnie podsumowanie i analizę jego twórczości wokalne przedstawiła w trzech rozdziałach. Tam też zaznaczyła, że zamierza dokonać tłumaczeń niektórych z jego ważnych utworów wokalnych na język chiński, co według niej, przyczyni się do lepszego poznania i wykonania utworów tego włoskiego kompozytora przez chińskich wokalistów.

W rozdziale I, *Życie i dokonania artystyczne Ottorino Respighiego*, doktorantka przedstawia historię rodziny i okres nauki w szkole. Następnie dość szczegółowo opisuje wykształcenie muzyczne i dzieła z czasów studenckich, płynnie przechodząc do początków kariery kompozytora, która następnie rozwinęła się ukazując dojrzałego i świadomego twórcę na arenie międzynarodowej.

Rozdział II, *Wokalny dorobek twórczości Respighiego*, w którym czytamy, że jego najwcześniejsze kompozycje, według numerów opusowych, były przeznaczone na głos i orkiestrę. Doktorantka, w tym rozdziale, podsumowała i sklasyfikowała wszystkie utwory wokalne kompozytora w trzech głównych kategoriach: pieśń artystyczna, kantata i jej innowacja *Poemetto Lirico* oraz opera. Przeanalizowała kontekst, treść i wartości artystyczne kompozycji, w celu lepszego podsumowania i omówienia osiągnięć artystycznych Respighiego w dziedzinie muzyki wokalne.

Rozdział III, *Analiza wykonawcza nagranych w dziele artystycznym, wybranych utworów wokalnych O. Respighiego*, to najważniejszy rozdział w opisie dzieła. Doktorantka analizuje kontekst poetycki i genezę powstania każdego utworu. Następnie dokonuje analizę struktury muzycznej i partii wokalne oraz zamieszcza tekst polski każdej

omawianej pieśni. Pracę zamyka słowo końcowe, w którym doktorantka podsumowała, że skoncentrowała się na analizie i badaniu kameralnych utworów wokalnych Respighiego z różnych okresów jego kariery w celu omówienia znaczenia i wartości kompozytora dla współczesnych studiów wokalnych, dochodząc do wniosku, że twórczość jego jest współcześnie niedoceniona. W bibliografii znalazła się literatura, artykuły i prace dyplomowe.

Uważam, że praca jest wartościowa i posiada walor poznawczy i edukacyjny. Doktorantka używa właściwej terminologii. Przypisy zostały wykonane prawidłowo, a cytowana literatura została dobrze ujęta. To wszystko sprawia, że praca spełnia standardy pod względem edytorskim i jest wartościowym przedsięwzięciem naukowym. Całość pracy jest dowodem wiedzy i doświadczenia doktorantki.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pani mgr Qi Gong stanowi ciekawe ujęcie tematu. Autorka, swoją analizą utworów, skomponowanych przez włoskiego kompozytora Ottorino Respighi na przełomie dwóch wieków XIX i XX, pomogła spojrzeć szerzej na rozwiązanie pewnych problemów wykonawczych i interpretacyjnych w nich zawartych. Swoją autorską interpretacją tych pieśni ukazała ich różnorodność i spontaniczność wykonawczą. Dlatego też, praca ta wnosi znaczący wkład w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych. W sposób wyczerpujący rozwiązuje przedstawioną problematykę.

Wobec powyższego stwierdzam, że Pani mgr Qi Gong rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Małgorzata Grela

